

راه‌اندازی دوره‌های آموزش مجازی در کمیته ایرانی ICC

اطلاعات تکمیلی به زودی اعلام خواهد شد.

انتصاب رئیس جدید فدراسیون جهانی اتاق‌های بازرگانی

اتاق‌های بازرگانی، که شورای عمومی فدراسیون جهانی اتاق‌های بازرگانی (WCF) اتاق بازرگانی بین‌المللی (ICC) را تشکیل می‌دهند، «حامد بوعمیم (Hamad Buamim)» را به عنوان رئیس آتی WCF انتخاب کرده‌اند. آقای بوعمیم، رئیس و مدیر اجرایی اتاق بازرگانی و صنایع دبی است و از سال ۲۰۱۳ به عنوان معاون WCF خدمت می‌کند. وی از ژانویه ۲۰۱۹ پذیرای نقش «پیتر میهوک (Peter Mihok)» خواهد بود.

«جان دنتون (John W.H. Denton AO)»، دبیرکل ICC ضمن حضور در نشست شورای عمومی WCF در تاریخ ۲۰ الی ۲۲ نوامبر ۲۰۱۸ (برابر با ۲۹ آبان ماه تا اول آذر ماه ۱۳۹۷) از انتصاب آقای بوعمیم استقبال کرد و گفت:

«تجربه گسترده و سابقه طولانی حامد در جامعه اتاق‌های بازرگانی، ارزش بیشتری را به سازمان جهانی ما خواهد بخشید که این امر با توجه به تعهد به تقویت بیشتر اهمیت همکاری با اتاق‌ها برای بهبود کسب و کار در سراسر جهان و نزدیک شدن به صدسالگی ICC بیشتر خواهد بود.»

آقای بوعمیم، در مورد انتصاب خود اظهار داشت:

«مشتاقانه در انتظار همکاری با همکارانم در فدراسیون جهانی اتاق‌های

در این شماره می‌خوانید:

- انتصاب رئیس جدید فدراسیون جهانی اتاق‌های بازرگانی
- بررسی سه دلیل لزوم حضور در نشست بعدی کمیسیون بانکی ICC در پکن
- راه‌اندازی دفتر جدید ICC در ژنو
- کمیسیون تسهیلات گمرکی و تجاری کمیته ایرانی ICC تشکیل جلسه می‌دهد
- کمیسیون بانکداری کمیته ایرانی ICC تشکیل جلسه می‌دهد
- معرفی کتاب: «نمونه توافق‌نامه محرمانگی ICC»
- ویژه‌نامه اقتصادی

بولتن هفتگی

کمیته ایرانی اتاق بازرگانی بین‌المللی

تهیه و تنظیم: روابط عمومی کمیته ایرانی ICC

تلفن: ۸۸۳۱۷۷۸۳ - ۸۸۳۰۶۱۲۷

نمابر: ۸۸۳۰۸۳۳۰

پست الکترونیکی:

icciran@icc-iran.org

بازرگانی و رهبران اتاق‌ها در سراسر جهان هستیم تا چارچوب آماده‌سازی برای دنیای آینده که تجارت جهانی را تسهیل می‌کند و جامعه اتاق‌های بازرگانی را به جلو پیش می‌برند، فراهم آوریم. معتقدم از طریق اقدامات مشترک می‌توانیم اهداف مشترکی را به دست آوریم و راه را برای رشد جهانی پایدار هموار سازیم.»

آقای دنتون همچنین از آقای میهوک برای رهبری بسیار عالی و سال‌ها تعهد نسبت به کار خود در WCF و شبکه اتاق‌های بازرگانی جهانی تشکر کرد.

آقای میهوک پیش از انتصاب به عنوان ریاست WCF در سال ۲۰۱۳، از سال ۲۰۰۲ به عنوان نایب رئیس و از

سال ۲۰۱۰ به عنوان معاون رئیس WCF فعالیت کرده است. وی قبلاً نایب رئیس اتاق‌های بازرگانی اروپا (Eurochambres)، عضو شورای اقتصادی دولت جمهوری اسلواکی و مشاور رئیس جمهور این کشور بوده است.

آقای بوعمیم علاوه بر نقش خود به عنوان رئیس و مدیر اجرایی اتاق دبی، در تعدادی از سازمان‌های برجسته دبی مشارکت می‌کند. او عضو هیئت مدیره بانک مرکزی امارات متحده عربی، دبی جهانی و مرکز مالی بین‌المللی دبی است. وی به عنوان رئیس کل بیمه عمر ملی و هوکامه (Hawkamah)، موسسه حاکمیت شرکتی فعالیت می‌کند. قبلاً او به عنوان رئیس خدمات مالی امارات و گروه بانکداری NBD امارات^۱ و به عنوان عضو هیئت مدیره NBD امارات و شبکه بین‌المللی خدمت کرده است.

فدراسیون جهانی اتاق‌های بازرگانی ICC، شبکه جهانی اتاق‌های بازرگانی را ارائه می‌دهد. آقای بوعمیم، به عنوان رئیس WCF، برنامه‌ای سه‌ساله را برای تقویت شبکه جهانی اتاق‌های بازرگانی و تقویت نقش اتاق‌ها در جوامع مربوطه به آن به عهده خواهد گرفت.

۱ Emirates NBD، یکی از بزرگترین گروه‌های بانکی در خاورمیانه است.

بررسی سه دلیل لزوم حضور در نشست بعدی کمیسیون بانکی ICC در پکن

اجلاس سالانه کمیسیون بانکی اتاق بازرگانی بین‌المللی (ICC) در تاریخ ۸ الی ۱۱ آوریل ۲۰۱۹

(برابر با ۱۹ تا ۲۲ فروردین ۱۳۹۸) در محل گردهمایی جهانی چین در پکن برگزار خواهد شد.

این رویداد بزرگ با حضور بیش از ۶۰۰ نماینده از مدیران اجرایی C-Suite و کارشناسان برتر صنعت جهت بحث و بررسی در مورد چالش‌ها، چشم‌اندازها و نوآوری‌های جاری در صنعت تامین مالی تجاری برپا می‌شود. جلسه سالانه بانکی یکی از برجسته‌ترین وقایع در تقویم بانکی است. در ادامه به بررسی سه دلیل برای حضور در این رویداد می‌پردازیم:

• جشن صدسالگی ICC

نشست ۲۰۱۹ کمیسیون بانکی اشاره به صدسالگی ICC - بزرگترین سازمان کسب و کار جهانی - دارد. این کنفرانس بر راهکارهای ترویج تجارت بین‌المللی در گذشته و ادامه این روند در آینده تمرکز دارد. از آنجا که بخش تامین مالی تجاری از تحول دیجیتالی پیروی می‌کند، نقش ICC در استانداردهای پیشگام و قوانین مربوط به صنعت نیز تا اندازه‌ای مهم است.

«جان دنتون (John Denton)»، دبیرکل ICC گفت: «موضوع امسال نشست کمیسیون بانکی ICC «راه‌حل تجارت جهانی» است. این رویداد بر نقش اساسی ICC در حمایت از سیستم تجارت مبتنی بر قوانین بین‌المللی در صد سال گذشته تاکید دارد. این مرحله برجسته، فرصتی برای انعکاس دستاوردهای ICC و همچنین پیش‌بینی فعالیت ICC جهت ارتقای تجارت جامع و رشد پایدار است. نشست مذکور، چهره‌های تامین مالی تجاری برجسته در سراسر جهان را جهت بحث و بررسی موضوعات مربوطه گرد هم می‌آورد و این امر برای دیدگاه ICC در زمینه توانایی کسب و کار در سراسر جهان بسیار حائز اهمیت است.»

• گسترش دانش، گسترش شبکه ارتباطی

شرکت در رویداد بانکی با توجه به تعداد قابل توجهی از شرکت‌کنندگان از جمله مقامات دولتی، مدیران C-Suite، کارشناسان صنعت، بیمه و وکلا، فرصتی بی‌نظیر جهت گسترش دانش و بینش آنها در بخش تامین مالی تجاری و مشارکت است. این امر شامل نگاهی دقیق به تحول صنعت، بحث در مورد چالش‌ها و فرصت‌های افزایش بهره‌وری عملیات تامین مالی تجاری و رسیدگی به راه‌های افزایش دسترسی به تامین مالی تجاری است. این

نشست دربرگیرنده نشست‌های اصلی و فرعی برای بررسی سیاست‌های تامین مالی تجاری، روند در حال ظهور و قوانین و یافته‌های برجسته کمیسیون بانکی ICC است.

• آسیا مرکز برتر تجارت جهانی

آسیا، مرکز برتر تامین مالی تجاری و چین، بزرگترین کشور تجاری در جهان است. نشست سالانه کمیسیون بانکی بر فرصت‌های ابتکاری کمربند و جاده، نقش محرک چین در تجارت بین‌المللی و تمرکز بر دستیابی به خودکفایی در بخش نوآوری‌های کلیدی از طریق برنامه استراتژیک چین در سال ۲۰۲۵ اختصاص داده شده است.

«دنیل چمند (Daniel Schmand)»، رئیس کمیسیون بانکی ICC درباره این رویداد مهم گفت: «برگزاری این رویداد مهم بانکی در کشور چین افتخاری بزرگ برای این کمیسیون محسوب می‌شود. حضور در این گردهمایی با توجه به جایگاه مهم آسیا در قلب صنعت تجارت، انتخابی شفاف جهت شرکت‌کنندگان برای کشف طیف وسیعی از فرصت‌ها و چالش‌ها کنونی است.»

راه‌اندازی دفتر جدید ICC در ژنو

«جان دنتون (John W.H. Denton AO)»، دبیرکل اتاق بازرگانی بین‌المللی (ICC) در خصوص راه‌اندازی دفتر جدید ICC در ژنو، سوئیس خطاب به کمیته‌های ملی به ایراد سخن پرداخت.

خوشحالم که اعلام می‌کنم پیرو مذاکرات پیشین، ICC در ماه دسامبر دفتر جدیدی را در ژنو ایجاد خواهد کرد.

این امر، گامی مهم برای ما - به عنوان بخشی از پروژه - اتحاد و وحدت - است تا مشارکت خارجی خود در سازمان‌های کلیدی بین‌المللی را تقویت کنیم. دفتر جدید ICC در ژنو و شبکه آن، گامی محکم‌تر در فرآیندهای اصلی و مهم بین‌دولتی در زمینه موضوعاتی از تجارت تا حقوق بشر ارائه خواهد کرد که این امر با هدف استفاده از فعالیت مؤثر اداره

سیاست‌های ICC است تا به طرز فعالانه‌ای فعالیت عملیاتی WTO و سازمان ملل متحد را شکل دهد. همچنین دفتر جدید ژنو ICC با همکاری نزدیک دفتر نمایندگی ما در نیویورک فعالیت خواهد کرد تا ارائه خدمات یکپارچه‌ای را به اعضای ICC در مورد برنامه‌های کلیدی سازمان ملل متحد برای بخش خصوصی ارائه نماید. سه استخدام جدید نیز به تیم نیویورک می‌پیوندند تا ظرفیت این دفتر را از لحاظ مشارکت خارجی افزایش دهند.

ما در مرحله پایانی نهایی کردن فرآیند استخدام برای دفتر ژنو هستیم و جزئیات را در اسرع وقت به شبکه ICC ارائه خواهیم کرد.

به شما اطمینان می‌دهم که از این خبر خوشحال خواهید شد و می‌خواهم این فرصت را برای تشکر از پیشنهادهای مثبت بسیاری که در ماه‌های اخیر در رابطه با اهمیت مشارکت بیشتر ICC در تعدادی از فرآیندهای مبتنی بر ژنو دریافت کرده‌ام، مغتنم شمارم. من مشتاقانه منتظر همکاری نزدیکتر با شما هستم تا از حداکثر تاثیر احتمالی حضور گسترده بین‌المللی خود با هدف توانمندی کسب و کار برای برقراری صلح، رفاه و فرصت برای همگان اطمینان حاصل شود.

کمیسیون تسهیلات گمرکی و تجاری کمیته ایرانی ICC تشکیل جلسه می‌دهد

نشست کمیسیون بانکی کمیته ایرانی ICC به ریاست «فریده تذهیبی»، دبیر کمیسیون مربوطه در روز شنبه، ۱۳۹۷/۱۰/۰۱ ساعت ۹ صبح، در سالن طبقه هشتم اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران برگزار می‌گردد.

اهم مطالب مورد بحث در این نشست به شرح زیر خواهد بود:

- مقررات جدید بانک مرکزی و نحوه اجرای آن در بانک‌ها و صرافی‌ها
- گزارش دبیر کمیسیون در رابطه با اظهارنظر در مورد روند دیجیتالی شدن مقررات
- بخشنامه‌های بانک مرکزی.

معرفی کتاب: «نمونه توافق نامه محرمانگی ICC»

کمیته ایرانی ICC کتاب «نمونه توافق نامه محرمانگی ICC» را همراه با نمونه شرط محرمانگی ICC که توسط «محسن ایزانلو»، حقوقدانان فعال کمیسیون حقوقی و داوری کمیته ایرانی ICC و استاد دانشگاه ترجمه شده، روانه بازار کتاب کرده است.

بازرگانان و شرکتها از دیرباز به ابتکار خود روشهایی را برای حفظ اسرار تجاری و جلوگیری از افشای اطلاعات

به خصوص در قراردادهای بزرگ، اتخاذ کرده‌اند تا با انعقاد یک قرارداد محرمانگی بین طرفین از این آسیبها جلوگیری شود. این قرارداد، هر یک از طرفین تعهد می‌کند که اطلاعات و داده‌ها و فناوری که در جریان مذاکرات قراردادی از آن مطلع شده را افشا نکند و از آنها استفاده ننماید. اما با توجه به تنوع قراردادهای تجاری و صنعتی از یک سو و گسترش قلمرو و مصادیق اطلاعات و داده‌های فناوری و علمی محرمانه از سوی دیگر، و نیز با توجه به شیوه‌های جدید افشای اطلاعات، روشها و شیوه‌های سنتی محتاج بازبینی و هماهنگی بیشتر است و لازم است ضمانت اجرای بهتر و مطمئن تری برای حفظ اطلاعات تجاری و صنعتی تهیه و تدبیر شود. بخشی از این ضمانت اجرا بر عهده قانون است، اما بخش مهم‌تر از آن در خود قرارداد است. علاوه بر این، تهیه و تنظیم قرارداد محرمانگی می‌تواند وقت و نیروی زیادی از طرفین بگیرد. از همین رو، اتاق بازرگانی بین‌المللی یک

نمونه شرط محرمانگی و نیز یک نمونه موافقت‌نامه محرمانگی را تدوین و منتشر نموده است که یکی از کامل‌ترین و بهترین قراردادهای نمونه در زمینه محرمانگی است و به تناسب نیاز طرفهای تجاری در هر قرارداد، قابل استفاده است.

کمیسیون حقوقی و داوری کمیته ایرانی اتاق بازرگانی بین‌المللی (ICC) نیز همت کرده و برای آشنایی هر چه بیشتر طرفهای ایرانی با این سند و استفاده از آن، ترجمه فارسی شرط نمونه محرمانگی و توافق‌نامه محرمانگی را همراه با متن‌های انگلیسی آن منتشر نموده است.

کتاب مذکور در قطع رحلی و در شمارگان ۱۲۰۰ نسخه چاپ شده است. جهت کسب اطلاعات بیشتر و سفارش خرید با دبیرخانه کمیته ایرانی ICC (شماره تماس ۸۸۳۰۶۱۲۷) و یا دفتر خدمات مشورتی کمیته ایرانی ICC (واقع در خیابان خالد اسلامبولی (وزرا)- کوچه ۲۱- پلاک ۱۰- طبقه اول، به شماره ۸۸۷۲۸۰۷۷) تماس حاصل نمایید.

راهکارهای تسهیل صادرات در مواجهه با چالش‌های پیش رو

این شماره از ویژه‌نامه اقتصادی کمیته ایرانی ICC به مطلبی پیرامون صادرات با عنوان «راهکارهای تسهیل صادرات در مواجهه با چالش‌های پیش رو» اختصاص یافته است. مقاله مذکور به قلم «محمود استقلال»، عضو کمیسیون اقتصاد دیجیتال کمیته ایرانی ICC و مشاور صادرات اتاق بازرگانی ایران است که در نشریه شماره ۹۱ اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی اصفهان به چاپ رسیده است. متن کامل این مطلب در ادامه از نظر تان می‌گذرد.

راهکارهای تسهیل صادرات در مواجهه با چالش‌های پیش رو

نویسنده: محمود استقلال

طبق آخرین گزارش بانک جهانی، اقتصاد ایران در سه سال آینده با یک رشد منفی (حدود ۱/۴ درصد) مواجه خواهد بود. در همین زمینه و با توجه به گزارش سالیانه صندوق بین‌المللی پول، کشور ایران به ترتیب در سال‌های ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ میلادی رشد منفی اقتصادی ۱/۵ و ۳/۶ درصد را تجربه می‌کند که دلیل اصلی آن، بازگشت تحریم‌های آمریکا علیه ایران است. با توجه به این گزارش و با در نظر گرفتن افزایش شدید قیمت‌ها ناشی از افزایش نرخ دلار در مقابل ریال و عدم افزایش قدرت خرید مردم، در طول چند سال آینده وضعیت رکود تورمی در کشور حاکم خواهد بود. لذا به منظور بهبود شرایط اقتصادی، صرف نظر از نیاز به افزایش تعاملات دیپلماتیک و کاهش سطح تنش‌های سیاسی منطقه‌ای و بین‌المللی کشور، استفاده از راهکارهایی که موجبات رهایی از رکود و تورم را فراهم نماید، ضروری به نظر می‌رسد.

یکی از راه‌های مؤثر برای برون رفت از شرایط دشوار کنونی، توسعه بازارهای خارجی و صادرات است. صادرات از یک سو باعث افزایش ارزآوری کشور و تعدیل قیمت ارز و در نتیجه، کاهش قیمت‌ها در اقتصاد می‌گردد و از سوی دیگر، موجبات استفاده از ظرفیت بازارهای خارج از کشور برای برون رفت از رکود را فراهم می‌آورد. البته، باید توجه داشت که هرچند هدف همیشگی از صادرات، ارزآوری برای کشور است؛ ولی در شرایط کنونی مزیت اول انجام صادرات، ایجاد بازارهای جدید برای صنعت و در نتیجه، ادامه حرکت چرخه تولید در کشور و در نتیجه کاهش خطر بیکاری گسترده و عوارض ناشی از آن است. با توجه به فرارسیدن دور دوم تحریم‌های دولت آمریکا در مقابل ایران، علاوه بر ایجاد محدودیت‌های شدید در بخش فروش و صادرات نفت ایران، تجارت بین‌المللی کشور با موانع جدی در روابط بین‌المللی بانکی و جلوگیری از تراکنش‌های مالی در امور بازرگانی و نیز در بخش حمل‌ونقل و بنادر و در جابه‌جایی کالاهای صادراتی و وارداتی، روبه‌رو خواهد شد. از سوی دیگر، تغییر مداوم قوانین مرتبط با تجارت خارجی و صدور دستورالعمل‌های خلق‌الساعه باعث شده است که جریان صادرات کشور؛ به‌ویژه در بخش اصطلاحاً غیرنفتی با مشکلات عدیده‌ای مواجه شود. از این رو، به نظر می‌رسد حاکمیت باید با هدف حفظ اشتغال، نسبت به برداشتن تمامی دستورالعمل‌ها و قوانین محدودکننده داخلی

و موانع خارجی از سر راه صادرکنندگان حتی به قیمت ابهام در برگشت بموقع ارز، اقدام نماید. با عنایت به مقدمه فوق و اهمیت فوق العاده صادرات؛ به ویژه در بخش خصوصی و نیز با در نظر گرفتن محدودیت‌های داخلی و خارجی پیش روی صادرکنندگان، در ادامه این مقاله به دوازده راهکار و اقدام اجرایی که عمدتاً باید توسط دولت، برای بهبود شرایط و تسهیل صادرات پیگیری شود، به شرح زیر اشاره می‌گردد:

بهره‌گیری از توان زنجیره‌های بلوکی؛ از جمله در مورد رمزارزها (Cryptocurrencies) در تراکنش‌های مالی و نیز جابه‌جایی مستندات

ظهور پدیده زنجیره‌های بلوکی، موجب ایجاد سهولت در تعاملات و تراکنش‌های بین‌المللی شده است. برخی از ویژگی‌های مهم این فناوری که باعث گسترش سریع استفاده از آن در امور تجاری شده است، عبارتند از: عدم نیاز به واسطه‌ها در تبادل، سرعت در جابه‌جایی، پیشگیری از تقلب و جرایم رایانه‌ای، کاهش میزان کاغذبازی و نهایتاً مبارزه با پولشویی. بی‌تردید، شناخته شده‌ترین کاربرد این پدیده در زمینه رمزارزهاست که با توجه به عدم نیاز به واسطه‌های مالی (بانک و صرافی) و نیز نظر به غیرقابل تقلب بودن آنها در جابه‌جایی، استفاده آنها را در شرایط فعلی برای بازرگانان به یک راهکار مهم تبدیل نموده است. علاوه بر رمزهای دیجیتال، زنجیره‌های بلوکی موارد استفاده متعدد دیگری نیز در تجارت دارند؛ شامل نگهداری سوابق، قراردادهای هوشمند و نیز اوراق بهادار.

استفاده از روش تهاتر چندجانبه از طریق تعبیه و به کارگیری شبکه کارگزاری‌های تهاتری در سطوح کشور و بین‌المللی

تهاتر که در زبان انگلیسی با واژه‌های Counter-Trade به آن اشاره می‌شود، یکی دیگر از شیوه‌های مرسوم در تجارت بین‌الملل است که بر مبنای آن در ازای ارائه کالا یا خدمات به یک مشتری و یا شریک، وی نیز متقابلاً کالا یا خدماتی را در اختیار فروشنده (صادرکننده) قرار دهد. بدین ترتیب، نیاز به تراکنش‌های پولی در تجارت بین‌الملل را برطرف می‌کند. با استناد به گزارش Business Week این سازوکار تجاری که به‌ویژه توسط شرکت‌های درحال توسعه استقبال شده، در سال ۱۹۸۲، تهاتر حدود ۲۵ تا ۳۰ درصد از حجم تجارت جهان را به خود اختصاص داده است. تهاتر شامل اقسام مختلفی است که از آن جمله می‌توان به Barter یا تبادل پایاپای (تبادل مستقیم کالا و خدمات با ارزش یکسان بین دو شریک تجاری)، Counter-purchase یا خرید متقابل (تعهد به خرید متقابل کالا و خدمات غیرمرتبط توسط فروشنده) و نیز Offset یا مشارکت در تولید (صدور مجوز مونتاژ بخشی از محصول در کشور مقصد و یا همکاری در بازاریابی محصولات خریدار) اشاره نمود.

با توجه به اینکه برای صادرکنندگان کشورمان فرصت‌های زیادی برای تهاتر مستقیم (دو جانبه) با خریداران وجود ندارد، بهتر است سازوکارهایی برای تهاتر چندجانبه ایجاد گردد که مطابق آن با استفاده از اعتبار فروش محصولات

به یک واردکننده، امکان خرید محصولات از سایر فروشندگان برای کشورمان به وجود آید. در این ارتباط، مطابق اظهارات مسؤول روابط خارجی اتحادیه اروپا، مقدمات راه اندازی سازوکار کارویژه (Special Purpose Vehicle) تسهیل تجارت تا ماه نوامبر با هدف امکان انجام تهاتر چندجانبه بین ایران و کشورهای عضو این اتحادیه، راه اندازی خواهد شد.

تسریع در تصویب و اجرایی کردن قوانین مقابله با پولشویی و حمایت از تروریسم درخواستی از طرف گروه ویژه اقدام مالی (FATF)

«FATF» یک قرارداد نیست؛ یک سازمان بین دولتی است. گروه ویژه اقدام مالی (Financial Action Task Force – FATF) در سال ۱۹۸۹ به ابتکار کشورهای عضو گروه «جی ۷» تشکیل شد تا بررسی‌هایی درباره وضعیت قوانین مبارزه با پولشویی در بازارهای مختلف مالی در سرتاسر جهان انجام دهد. مقررات مبارزه با پولشویی شامل قوانینی است که اشخاص و شرکت‌ها را موظف می‌کند درباره نحوه کسب درآمدها به دولت‌ها توضیح دهند. از این راه، پول‌هایی که از راه‌های نامشروع، مانند قاچاق، رشوه و تخلف‌های مالی به دست آمده است، برای ورود به بازارهای مالی با دشواری بیش‌تری روبه‌رو می‌شود و سلامت نظام مالی و اقتصادی قابل تضمین‌تر خواهد بود. از آنجا که بنا به اظهار وزیر اسبق مسکن و شهرسازی، به جز ایران و کره شمالی، بقیه کشورهای جهان عضویت این سازمان را پذیرفته‌اند، ایجاد امکان تبادلات بانکی حتی با کشورهایی مانند روسیه و چین نیز، نیازمند پذیرفتن شروط این سازمان به صورت رسمی توسط کشور ایران است.

امکان حمل کالا به بنادر مهم کشورهای منطقه برای حمل به وسیله شرکت‌های بین‌المللی حمل و نقل دریایی

از آنجا که حدود ۸۰ ارزش حجمی و ۷۰ ارزش تجاری کالاها در تجارت جهانی از طریق بنادر دریایی انجام می‌شود، تعبیه امکانات استفاده از این روش حمل و نقل به منظور استمرار صادرات کشور ضروری به نظر می‌رسد. با توجه به مقدمه ذکر شده در این مقاله و قطع همکاری شرکت‌های بین‌المللی بزرگ حمل و نقل دریایی؛ از جمله مرسک دانمارک با ایران، لازم است مذاکره و انعقاد قراردادهای تضمینی با کشورهایی همچون پاکستان، گرجستان و ترکیه برای تسهیل حمل کالاهای ایرانی از راه‌های مؤثر (به‌ویژه از راه زمینی) به بنادر اصلی آنها مانند کراچی، باتومی و مرسین انجام گردد تا امکان استفاده از امکانات خدمات حمل و نقل دریایی بین‌المللی از طریق این بنادر، فراهم گردد.

اجازه به سپرده گذاری صادرکنندگان برای نگهداری وجه صادراتی بیش از سه ماه در خارج از کشور از آنجا که در شرایط جدید، امکان انتقال وجوه به خارج از کشور بسیار مشکل‌تر است، پیشنهاد می‌گردد که دولت

به جای اصرار به برگشت سریع ارز، سازوکاری را تعبیه کند تا ارز صادراتی کشور نزد بانک‌های مناسب در خارج از کشور باقی بماند تا برای نیازهای واردکنندگان مورد استفاده قرار گیرد. در این زمینه می‌توان تضامینی را از صادرکنندگان نزد بانک توسعه صادرات نگهداری نمود (برای مثال، ۱۲۰ درصد ارزش ریالی کالاهای صادراتی) تا در صورت عدم انتقال بموقع وجه به واردکنندگان، از آنها استفاده شود.

ایجاد کانال‌های مستقل و سریع واردات و ترخیص فوری مواد و محصولات نیمه‌ساخته و نیز ماشین‌آلات مورد استفاده در تولیدات صادراتی

بنا به آمار رسمی دولت، ۸۲ درصد واردات کشور شامل کالاهای سرمایه‌ای، مواد اولیه و واسطه است که نشان‌دهنده سهم قابل توجه واردات برای انجام تولیدات کشور است. در چند ماه گذشته چرخه تخصیص ارز، ثبت سفارش و واردات اقلام وارداتی به علت کنترل‌های شدید دولت و دستورالعمل‌های جدید برای گمرک، وزارت سمت و بانک مرکزی، با روند بسیار کندی به پیش می‌روند. از آنجاکه انجام بموقع تعهدات صادرکنندگان در قبال مشتریان شرط ضروری برای استمرار صادرات کشور است، لازم است تمهیداتی مشخص گردد تا ملزومات وارداتی کالاهای صادراتی به شکل ویژه و در سریع‌ترین زمان، سفارش‌گذاری و ترخیص گردند.

راه اندازی نظام معاملات آتی ارز و پوشش ریسک ناشی از تورم (Hedging Inflation) و بیمه نوسانات نرخ ارز برای تسهیل معاملات ارزی با نرخ مورد قبول و کم‌خطر برای صادرکنندگان

با توجه به تغییرات سریع نرخ ارزهای داخلی در کشور و به‌ویژه جهش‌های مقطعی در ارزش دلار آمریکا، صادرکنندگان تمایلی به فروش سریع ارز ندارند. از این رو، ایجاد یک سازوکارهای پوشش ریسک ناشی از تورم و نوسانات افزایشی ارز، با الگوبرداری از موارد موفق مشابه بین‌المللی تعبیه گردد. از آنجاکه در حال حاضر در کشور ما، خرید ارز به عنوان یک سرمایه‌گذاری محسوب می‌شود، این موضوع کاملاً توجیه‌پذیر است.

از سوی دیگر، با توجه به مصوبه دولت، صندوق ضمانت صادرات کشور خدمات بیمه افت ارزش دلار تا میزان ۳۰ درصد افت ارزش دلار را برای صادرکنندگان بیمه می‌نماید که البته در این ارتباط ابهامات موجود در مورد مبنای ارزش‌گذاری نرخ ارزها باید برطرف گردد.

مجاز دانستن تجارت ریالی با کشورهایی که ارز ایرانی به دلایلی از جمله روابط گردشگری در اختیارشان است.

همان‌طور که در مقدمه مقاله نیز اشاره شد، هدف اصلی صادرات در برهه کنونی، استمرار جریان تولید کشور

است؛ لذا در موارد نیاز به پول ملی کشور در کشورهای دیگر به دلایلی مانند مراجعه گردشگران آن کشور به ایران و در صورت تمایل خریداران خارجی به معامله با ریال، باید دست صادرکنندگان را در این زمینه باز گذاشت.

تسریع در روند عضویت در پیمان‌های تجارت منطقه‌ای (RTAs) و سازمان تجارت جهانی (WTO)

عدم حضور ایران در سازمان تجارت جهانی باعث شده است تا کشور نتواند در هنگام وضع محدودیت‌های تجاری توسط سایر کشورها، از این مرجع معتبر و راهکارهای حل اختلاف آن استفاده نماید. از سوی دیگر، روند رو به رشد انعقاد پیمان‌های تجاری منطقه‌ای به عنوان یکی از پدیده‌های قابل مشاهده در عرصه تجارت بین‌الملل، مطرح است (منبع ۱۵). حضور ضعیف ایران در این پیمان‌ها؛ به ویژه در نمونه‌های مؤثر محدودده‌های تجارت آزاد (Trade Area Free) و اتحادیه‌های گمرکی (Customs Union) باعث شده است تا کشور نتواند از امکانات این پیمان‌ها برای ایجاد مزیت رقابتی برای خود استفاده کند. لذا لازم است در این زمینه دستگاه دیپلماسی کشور از ظرفیت‌های خود برای تسهیل انعقاد این پیمان‌ها؛ به ویژه با کشورهایی که روابط سیاسی نزدیکی وجود دارد، اقدام فوری به عمل آورد.

تلاش در جهت حضور بنگاه‌های کشور در حلقه‌های زنجیره‌های جهانی ارزش

مفهوم زنجیره‌های جهانی ارزش بدین معناست که امروزه فرایند تولید دیگر در یک کشور متمرکز نیست؛ بلکه با توجه به مزیت‌های مطلق و نسبی و نیز قدرت چانه‌زنی، هر کشوری، سعی می‌کند تا مراحل ارزشمند و مناسب هر زنجیره ارزش را در تعامل با دیگر کشورها، به خود اختصاص دهد. معنای دیگر این است که در فضای کنونی تجارت جهانی کشورها باید از استقرار زنجیره کامل ارزش (تولید) در داخل خود پرهیز کنند و صرفاً به فعالیت‌های ارزش آفرین بپردازند. این موضوع موجبات تمرکز بر تولید کالاهای نیمه‌ساخته دارای صرفه اقتصادی برای کشور و بالارفتن وابستگی کشورهای عضو این زنجیره‌ها در تجارت با ایران را فراهم می‌نماید. ضمناً یک توصیه به فعالان تجاری هم این است که علاوه بر توجه به انجام فعالیت‌های ارزش آفرین از قبیل تحقیق و توسعه و برندسازی، سعی کنند حتی‌المقدور برخی از حلقه‌های زنجیره ارزش خود را به کشورهای دیگر منتقل کنند تا از آن طریق امکان صادرات به مراحل بعدی فراهم گردد.

توجه بیش از پیش به صادرات خدمات از جمله خدمات فنی مهندسی و نرم‌افزاری با توجه به سهولت صادرات آنها و عدم نیاز به سیستم‌های حمل و نقل

با توجه به گزارش‌های مرکز تجارت بین‌الملل، سهم ارزش افزوده تجارت خدمات به شکل قابل توجهی بیش از سهم ارزش افزوده تجارت کالا است. از سوی دیگر، پیرو مطالب گفته شده در بند قبلی و با توجه به اهمیت حضور

در زنجیره‌های جهانی ارزش، ارائه خدمات در تجارت کالا که با عنوان «خدمت‌افزایی» (Servicification) به‌عنوان چسب و رابط بین حلقه‌های یک زنجیره جهانی ارزش به حساب می‌آیند، یکی از راه‌های مؤثر حضور شرکت‌های ایرانی در عرصه جهانی، انجام فعالیت‌های خدمت‌افزایی و همچنین، حضور در زنجیره‌های ارزش خدمات (Service Value Chain) است. نکته قابل توجه دیگر این است که صادرات خدمات به امکانات حمل‌ونقل کالا نیاز ندارد. همچنین، کشور ایران با توجه به نیروی انسانی مستعد و تحصیل کرده در زمینه‌های فنی و مهندسی و فناوری اطلاعات، در صادرات این کالاها دارای مزیت نسبی است. از این رو، باید به بازاریابی صادرات خدمات کشور و تقویت برند کشور ایران در این زمینه توجه ویژه‌ای نمود.

حمایت از خدمات مشاوران صادراتی و نهادهای تخصصی برای آموزش و توانمندسازی بنگاه‌های تجاری کشور

یکی از چالش‌های بزرگ صادرکنندگان در شرایط کنونی، تعارضات احتمالی ناشی از عدم امکان عمل به تعهدات تجاری خود در مقابل مشتریان و شرکای تجاری خود است. لذا پیشنهاد می‌گردد که فعالان صادراتی، در زمان تدوین قراردادهای تجاری و مواجهه با چالش‌ها و شناخت درست فورس‌ماژورهای پیش‌رو، از خدمات مشاوران صادراتی و سازمان‌هایی از قبیل اتاق بازرگانی بین‌الملل (ICC) بهره‌گیری نمایند. همچنین، به‌منظور توسعه و تقویت فعالیت این نهادهای خدماتی، به‌نظر می‌رسد که دولت باید تسهیلات تجاری و معافیت‌های مالی را شبیه موارد تعبیه شده برای صادرکنندگان فراهم نماید.

نتیجه‌گیری

چنانکه گفته شد، یکی از راهکارهای اساسی کشور برای بهبود شرایط اقتصادی، توجه بیش از پیش به مقوله صادرات است. بدیهی است که این امر، علاوه بر نیاز به توجه صادرکنندگان؛ به‌ویژه در بخش خصوصی به مبانی صادرات علمی و برنامه‌ریزی برای سناریوهای مختلف (صادرات، اعطای امتیاز و سرمایه‌گذاری مستقیم در بازار هدف)، مستلزم برنامه‌ریزی واقع‌بینانه و هماهنگی در بخش‌های مربوطه؛ از جمله دولتی و اتاق‌های بازرگانی است. بدیهی است که هر کدام از پیشنهادها اشاره شده در این مقاله می‌توانند دارای نقاط قوت و ضعف مخصوص به خود در شرایط حال و آینده کشور باشند که در این ارتباط پیشنهاد می‌گردد صاحب‌نظران از بخش‌های خصوصی و دولتی، متخصصان دانشگاهی و فعالان اقتصادی نسبت به ابعاد هر یک از آنها، بررسی و اعلام نظر نمایند. امید است با عنایت به نظرات تحلیلی و راهگشای کارشناسان و نیز توسعه سطح تعاملات جهانی کشور در زمینه‌های سیاسی و اقتصادی، شاهد شکوفایی اقتصادی و بهبود شرایط کسب‌وکار برای میهن عزیزمان باشیم.

فهرست کامل منابع در دفتر نشریه موجود است.